

Motion till riksdagen 2024/25:2461

av **Hans Eklind (KD)**

Arbetsgivaransvar vid sjukdom

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett fullständigt och obegränsat ekonomiskt arbetsgivaransvar hos det offentliga för sina anställda, kombinerat med att de sociala avgifterna för anställda hos statliga, landstingskommunala och kommunala arbetsgivare som avser ekonomisk trygghet vid sjukdom tas bort och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Försäkringsbolaget Skandia presenterade i år för fjärde gången rapporten ”Ungas välmående och framtidstro”. Det är en skakande läsning om inte minst psykisk ohälsa. Sedan 1980 har andelen som upplever ångslan, oro eller ångest femdubblats bland unga kvinnor, och sjudubblats bland unga män. Förutom den mänskliga kostnaden finns också en kostnad för samhället som uppgår till i storleksordningen 320 mdr kronor per år.

En rad åtgärder behöver vidtas för att komma till rätta med detta. Det finns vare sig ett ”alexanderhugg” eller en ”quick fix”, men onekligen är en av åtgärderna att det finns bra ekonomiska drivkrafter för en lägre ohälsa hos arbetsgivarna, både privat och offentligt. Detta saknas hos det offentliga i och med att när en person blir sjukskriven tar staten över 100 procent av kommunernas och regionernas sjukskrivningskostnader från den 14:e sjukskrivningsdagen. Den sjukskrivne utgör därmed inte längre en kostnad för arbetsgivaren men fortsätter att betala skatt i kommunen och blir därför en ekonomisk tillgång. Därmed kan man se det som att kommuner och regioner börjar ”tjäna pengar” på systemet! Anställer arbetsgivaren dessutom en vikarie så kan det inbringa nya skatteintäkter till kommunen och regionen. Den skattepliktiga ersättningen från Försäkringskassan till offentliganställda i kommun och region gör att kommunerna och regionerna går plus då en tredjedel betalas in i skatt. Detta är ur ett förebyggande perspektiv kontraproduktivt. Därför bör de vinster som uppstår hos kommuner och regioner när en anställd blir sjuk tas bort.

Idag har inte de offentliga arbetsgivarna incitament att få tillbaka sin långtids-sjukskrivna personal. Det är därför inte överraskande att de enskilda sjukskrivningstalen och antal förtidspensionärer finns i kommuner och regioner. Enligt SKR:s statistik för 2023 är sjukfrånvaron i genomsnitt 7,5 % i kommunerna och 6,6 % i regionerna. Enligt SCB har näringslivet 50 % lägre sjukfrånvaro. Ett särskilt allvarligt problem är att 42 % av sjukfrånvaron i kommunerna är längre än 60 dagar och i regionerna 46 %.

Om det införs ett fullständigt och obegränsat ekonomiskt arbetsgivaransvar för ekonomisk trygghet vid sjukdom (förmånsslagen sjukpenning, rehabiliteringsersättning, arbetsskadelivränta samt sjuk- och aktivitetsersättning) för anställda i offentlig sektor förstärks i ett slag incitamenten för kommuner och regioner att arbeta för en återgång till arbete. Om detta fullständiga ansvar införs kan det kombineras med att de statliga sociala avgifterna som täcker dessa kostnader tas bort och behålls av arbetsgivarna för att bidra till att täcka sjukskrivningskostnaderna.

Hans Eklind (KD)